

Maasheggen

Tellingen dieren en planten
De Maasheggen | 2024

Resultaten tellingen De Maasheggen in 2024

Op initiatief van Staatsbosbeheer en IVN en begeleid door vier kennisorganisaties (RAVON, FLORON, Vlinderstichting en SOVON) tellen vele vrijwilligers sinds 2022 diersoorten en planten die in het Maasheggengebied voorkomen.

De resultaten van de monitoring geven inzicht in hoe de flora en fauna in het Unesco-gebied zich ontwikkelt. Ze laten ook zien hoe planten en dieren reageren op de verschillende vormen van beheer en wat de gevolgen zijn van bijvoorbeeld de keuze voor een meer natuurvriendelijke landbouw.

Wat hebben de tellingen in 2024 opgeleverd?

Amfibieën

In 2023 is gestart met de monitoring van amfibieën in het Unesco-gebied De Maasheggen.

Bij aanvang van het project hebben zich 17 vrijwilligers aangemeld om poelen in het gebied te onderzoeken op de aanwezigheid van amfibieën. Daarbij lag de focus op de kamsalamander.

De vrijwilligers zijn opgedeeld in groepen, die elk 3 tot 5 poelen (Veerstraat in St Agatha, Looidal, Rijtjes, Oeffelter Meent, Boxmeers Veld, Loerangel en Vortumse Bergjes) onder hun hoede hebben genomen.

De monitoring is ook onderdeel geworden van het landelijke [Netwerk Ecologische Monitoring](#) voor amfibieën. Op die manier kan de continuïteit van de monitoring worden gewaarborgd.

In 2023 en 2024 zijn niet alle poelen bezocht. In 2023 bleken sommige poelen niet begaanbaar of zijn tijdens de eerste ronde als 'niet geschikt' beoordeeld. In 2024 is een aantal van deze poelen geschoond en konden ze alsnog worden meegenomen in de monitoring. Alleen de poelen aan de Rijtjes zijn niet bezocht.

Tijdens de tellingen zijn 7 verschillende soorten amfibieën waargenomen: de alpenwatersalamander, de bastaardkikker, de boomkikker, de bruine kikker, de gewone pad, de kamsalamander en de kleine watersalamander.

Omdat de focus van het onderzoek naar de amfibieën ligt op de kamsalamander, is er extra aandacht besteed aan deze soort. Tijdens het veldseizoen van 2023 zijn er in enkele poelen kamsalamanders gezien. Het ging om zowel volwassen dieren als om eieren en larven. In 2024 is er slechts één kamsalamander waargenomen. Het ging hierbij om een ei.

Het is opvallend dat er in het tweede jaar van de monitoring geen kamsalamanders zijn aangetroffen, ook omdat het qua weersomstandigheden een goed jaar was voor amfibieën.

Andere soorten lijken hier namelijk geen last van te hebben en laten in beide monitoringsjaren goede aantallen zien.

Dat er in poelen sporadischer kamsalamanders worden aangetroffen komt overeen met wat ook

De larve van een kamsalamander

de [Nationale Databank Flora en Fauna](#) constateert. Het geringe aantal kamsalamanders is een belangrijk punt van aandacht. We willen voorkomen dat de kamsalamander verdwijnt uit De Maasheggen.

Tellers in actie (foto: Floron)

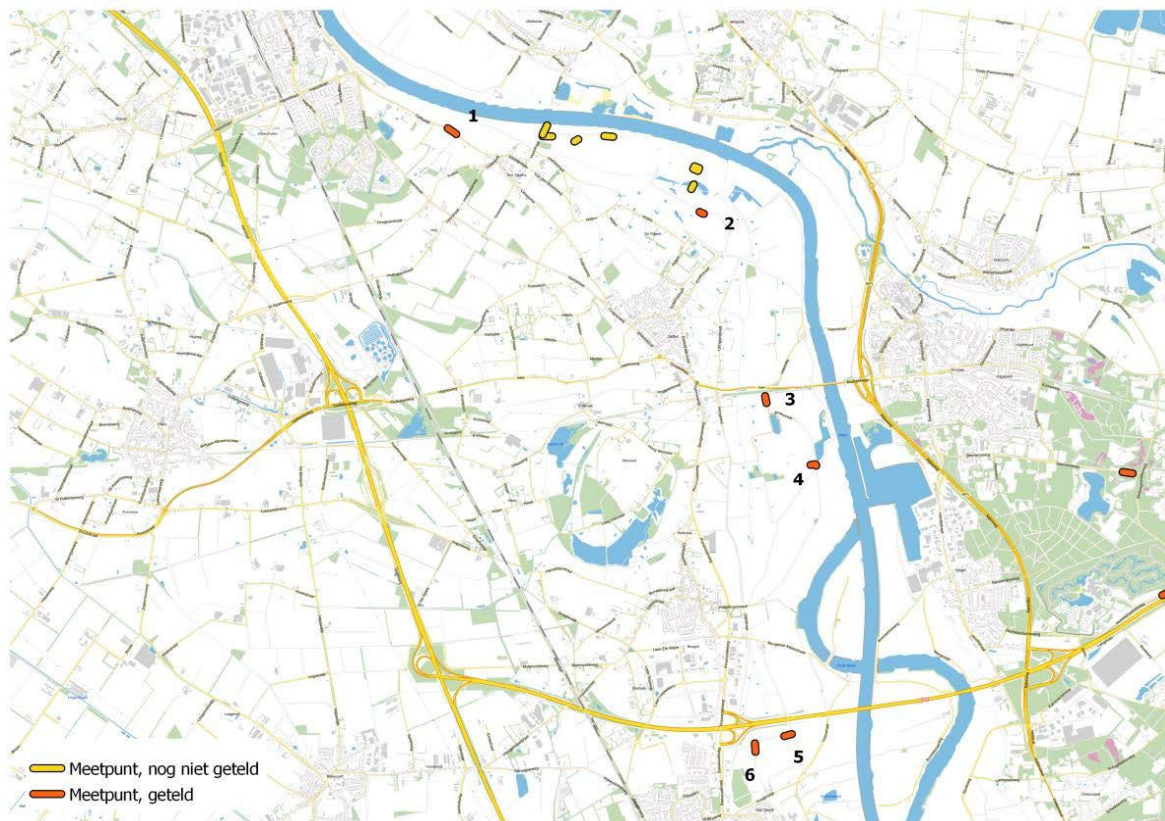
Planten

In 2022 is ook begonnen met monitoren van planten in het Unesco Maasheggengebied. Als eerste is een veldbijeenkomst georganiseerd, waarbij de tellers kennis hebben gemaakt met de [Nectarindex](#), een handige methode om te bepalen in welke mate een berm of grasland bijdraagt aan het behoud van insecten, vlinders en inheemse planten. Door de aanwezige planten te tellen en hun nectarwaarde te scoren zie je in een oogopslag welke waarde het gebied heeft voor bestuiving en biodiversiteit.

Vervolgens zijn meetpunten uitgezet binnen het projectgebied. Deze locaties liggen parallel aan monitoringstransecten die eerder zijn uitgezet door de Vlinderstichting. In 2024 zijn 6 van de 12 meetpunten één of meerdere keren geteld. De transecten tussen Sint-Agatha en Oeffelt zijn nog nooit geteld, de overige transecten zijn al wel één of meerdere keren geteld.

De planten in de bermen van het Stokstraatje in Boxmeer, de Odiliadijk in Sint Agatha, enkele paden in de Oeffelter Meent, de Hagelkruisstraat en de Kruisstraat in Oeffelt geteld.

Gedurende de looptijd van het project hebben de vrijwilligers 78 plantensoorten gevonden, exclusief de waarnemingen op genus-niveau. Het aantal plantsoorten per locatie varieert enorm van 8 tot 48. De automatisch berekende nectarindex varieert van 1 (laag) tot 5 (hoog).

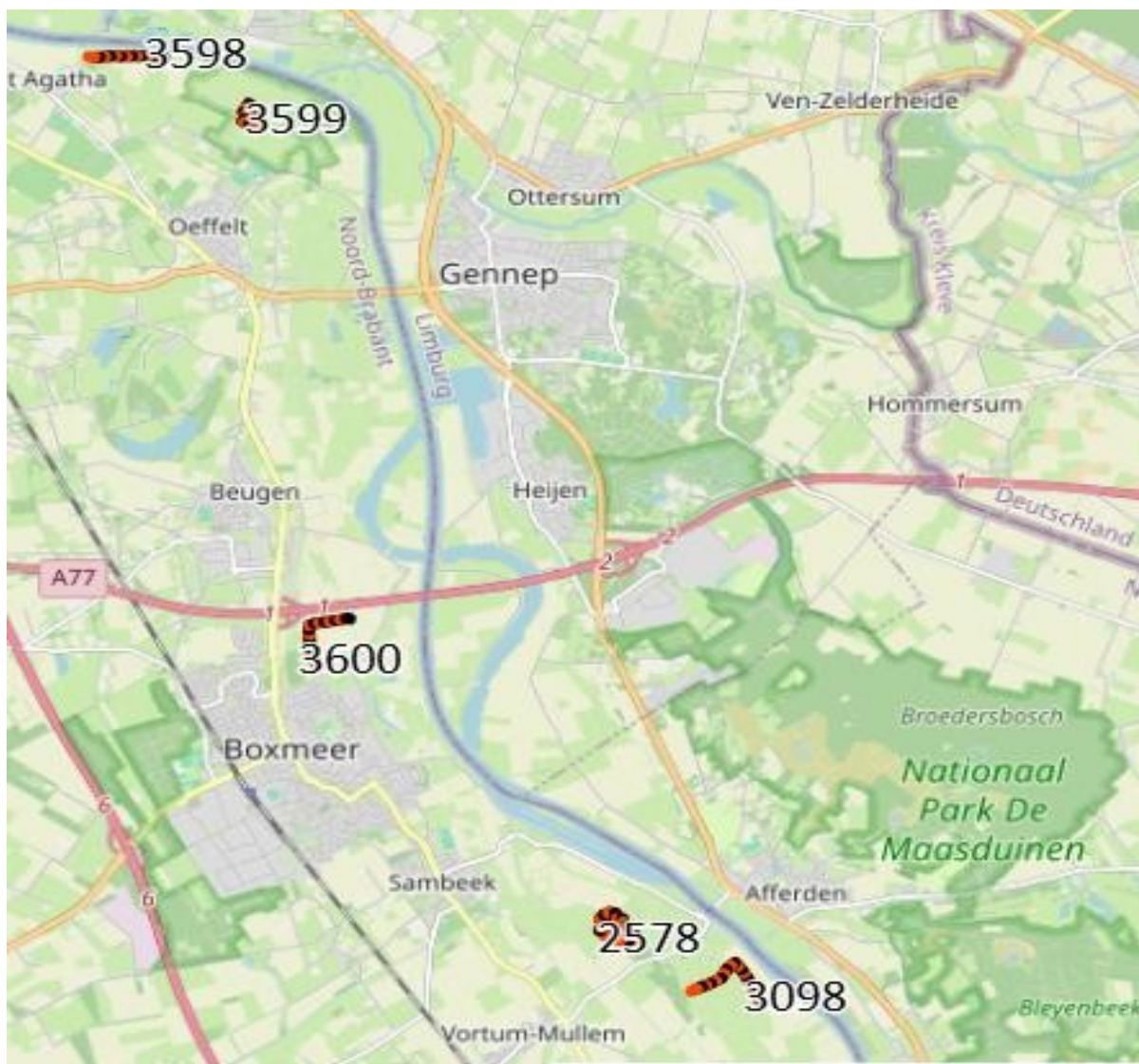

Vlinders

2024 was een slecht vlinderjaar en dat is ook te zien in de tellingen. Ondanks dat zijn er nog heel wat vlinders waargenomen. De top-10 wordt aangevoerd door het bruin zandoogje, maar er zijn ook diverse vlindersoorten gezien die op [de rode lijst](#) staan, zoals bruin blauwtje, grote vos en oranje zandoogje. Als het gaat om basiskwaliteit zit het wel goed met de vlinders in De Maasheggen. Bijna alle soorten die er zouden moeten voorkomen zijn er ook. Er is langs 5 routes geteld (De Schutkooi, Landgoed Limosa, Sint Agatha, Oeffelter Meent en Stokstraatje), maar alleen de eerste twee van die routes zijn vaak genoeg geteld om er conclusies aan te kunnen verbinden.

Het bruin zandoogje

Het zou voor de statistische relevantie van de tellingen beter zijn als er meer routes geteld zouden worden en er ook vaker wordt geteld op de bestaande routes.

Top 10 meest waargenomen soorten in 2024:

Rangnummer	Naam	Totaal exemplaren
1	bruin zandoogje	296
2	bont zandoogje	217
3	klein koolwitje	150
4	landkaartje	100
5	dagpauwoog	99
6	klein geaderd witje	71
7	hooibeestje	62
8	citroenvlinder	56
9	oranjetipje	36
10	atalanta	32

De waterral

Broedvogels

De broedvogels worden van noord naar zuid in tal van deelgebieden geteld. Een aantal via het provinciale meetnet, maar in acht gebieden door vrijwilligers. Zoals in de Vortumse Bergjes, Groeningse Bergjes, Oeffelter Meent, Landgoed Limosa, Sint Agatha en de Kraaijenbergse Plassen.

In totaal zijn er 75 soorten waargenomen. De watervogels zijn vooral in en bij de Kraaijenbergse Plassen te vinden. De waterral, de snor en de parseleinhoen zijn de meest opvallende waarnemingen.

De appelvink, de gele kwikstaart, de goudvink, de steenuil, de ijsvogel, de kauw en de wielewaal zijn maar een paar keer waargenomen. Zeer bijzonder zijn de waarnemingen van de boomvalk in de Oeffelter Meent en de grauwe klauwier, de sprinkhaanzanger en de grauwe vliegenvanger op Landgoed Limosa. De zomertortel is ook op het landgoed gezien, maar eveneens in de Oeffelter Meent.

De boomklever en boompieper zijn alleen in de bossen van de Vortumse en Groeningse Bergjes aangetroffen. De boomkruiper daarentegen in het gehele Maasheggengebied. Datzelfde geldt ook voor de braamsluiper, de ekster, de fazant, de zwartkop, de gekraagde roodstaart, de grasmus, de heggenmus, de houtduif, de kneu, de koolmees, de merel, de koekoek, de nachtegaal, de putter, de roodborst, de roodborsttapuit, de staartmees, de tjiftjaf, de tuinfluiter, de vink, de winterkoning en zanglijster. Die vogels lijken zich bijzonder thuis te voelen in het Maasheggengebied.